

**UCHWAŁA NR XIV/72/15
RADY GMINY BRODNICA**

z dnia 30 grudnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2016-2018”

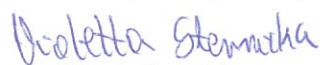
Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515, poz. 1890) oraz art. 10 i art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332, poz. 1045, poz. 1199, poz. 1830), Rada Gminy Brodnica uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2016-2018” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brodnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Violetta Sternicka

Załącznik
do uchwały Nr XIV/72/15
Rady Gminy Brodnica
z dnia 30 grudnia 2015 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2016-2018

Brodnica, grudzień 2015 r.

Wstęp

Rodzina budzi coraz większe zainteresowanie nauki, a także troskę o warunki jej egzystencji i przyszłość. Rodzina współczesna znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają jej warunki życia (postęp techniczny, osiągnięcia medycyny), inne zaś powodują jej dezintegrację i dezorganizację; naruszają podstawowe normy rodzinne regulujące funkcjonowanie rodziny i jej członków w samej rodzinie i poza rodziną.

Jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje wówczas instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Praca z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. W przypadku służb społecznych, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też założeniem Programu jest wsparcie już na etapie pojawiających się problemów.

Rozdział I Informacje ogólne

1. Podstawa prawna programu.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2016-2018 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Zapisy przytoczonej wyżej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje w Gminie Brodnica Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy. Realizując Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brodnica na lata 2016-2018 należy brać pod uwagę między innymi:

- 1) Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2015r., poz. 332 z późn. zm.),
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r., poz. 163 z późn. zm.),
- 3) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015r., poz. 2082),
- 5) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r., poz. 382 z późn. zm.),
- 6) Ustawę z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2013 r., poz. 1457 z późn. zm.).

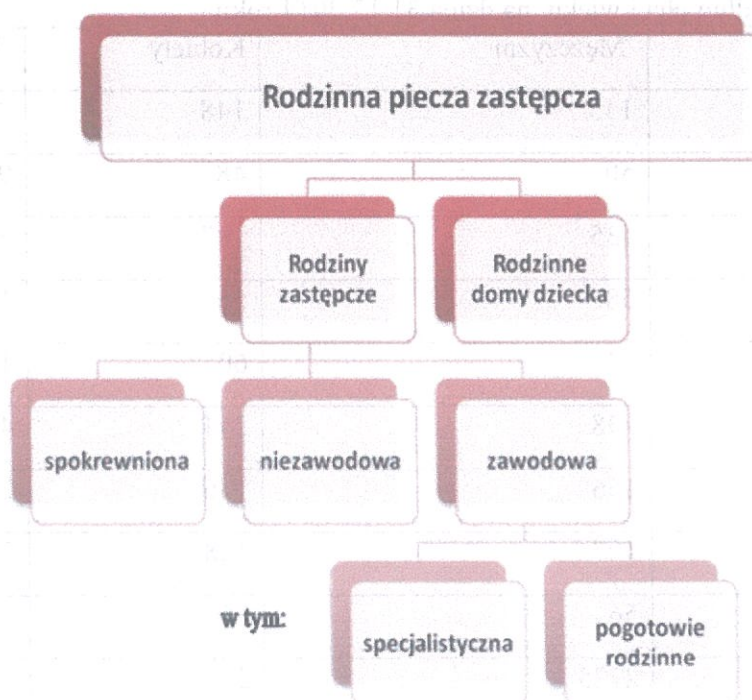
2. Podstawowe definicje:

1) Rodzina i jej funkcje. Rodzina jest instytucją realizującą podstawowe funkcje społeczne, to znaczy takie, bez których nie można sobie wyobrazić istnienia i funkcjonowania społeczeństwa. Każda grupa społeczna, w tym i rodzina, posiada istotną cechę, mianowicie realizuje pewne, specyficzne dla niej zadania.

Zdaniem Zbigniewa Tyszki rodzina spełnia dziesięć istotnych funkcji, między innymi są to:

- a) funkcja materialno-ekonomiczna – zaspokajająca potrzeby materialne członków rodziny,

- b) funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca – polegająca przede wszystkim zapewnieniu pomocy członkom rodziny,
- c) funkcja legalizacyjno-kontrolna – poddająca kontroli zachowania członków rodziny,
- d) funkcja socjalizacyjna – polegająca na wprowadzaniu dziecka w życie społeczne,
- e) funkcja kulturalna – odpowiedzialna za zapoznanie młodych ludzi z historią i kulturą danego społeczeństwa,
- f) funkcja rekreacyjno-towarzyska – jest to wspólne spędzanie wolnego czasu w miłej atmosferze, co zapewnia również przyjemny wypoczynek,
- g) funkcja emocjonalno-ekspresyjna – polegająca na zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych członków rodziny.
- 2) Rodzina dysfunkcyjna. Rodzina jest systemem, dlatego zaburzone funkcjonowanie jednego z jej członków uderza w cały jej system rodzinny. Sama dysfunkcja oznacza zaburzenie komunikacyjne w rodzinie, np.: porozumiewanie się wprost, brak akceptacji na wyrażanie emocji. Zaburzenia strukturalne rodziny, np.: zamiana ról, - dzieci są rodzicami, rodzice dziećmi, centralną postacią jest rodzic będący źródłem dysfunkcji (alkoholik, sprawca przemocy).
- 3) Rodzina piecza zastępcza. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej.

4) Rodzina wspierająca. W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny pomaga przeżywającej trudności rodzinie w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Zakres i formę pomocy akceptuje rodzina wspierana. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt. Status rodziny wspierającej nadaje wójt miejsca zamieszkania rodziny wspieranej.

5) Placówka opiekuńczo-wychowawcza. Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne. Realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku. Umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej. Podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych. Obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi. Zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

6) Asystent rodziny. Asystent rodziny zajmuje się, niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Głównym zadaniem asystenta jest ukierunkowanie rodziny do zmiany jej sposobu funkcjonowania oraz niwelowanie wszelkich aspektów negatywnych. Dzięki tym działaniom dzieci, zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, pozostają w domach rodzinnych. Aby praca asystenta rodziny przyniosła zakładane efekty, nie może mieć on pod opieką więcej niż 15 rodzin.

Rozdział II

Diagnoza problemów społecznych wpływających na rodzinę

1. Informacje demograficzne o Gminie Brodnica.

Liczba mieszkańców Gminy Brodnica na dzień 31.12.2014r. wyniosła 7889 osób.

Ludność gminy według płci i wieku na dzień 31.12.2014 roku

l.p.	Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Wszyscy
1.	0-2	145	148	293
2.	3	50	48	98
3.	4-5	135	107	242
4.	6	58	56	114
5.	7	72	60	132
6.	8-12	238	244	482
7.	13-15	156	136	292
8.	16-17	107	108	215
9.	18	56	36	92
10.	19-65, 19-60	2775	2335	5110
11.	66-, 61-	251	257	508

Z tabeli wynika, że ilość osób w wieku produkcyjnym wynosi 5110 osób, natomiast dzieci i młodzież do 18 roku życia to grupa licząca 1960 osób.

2. Bezrobocie.

Bezrobocie to zjawisko gospodarcze polega na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy i poszukujących jej nie znajduje zatrudnienia. Jego miarą jest stopa bezrobocia, będąca

relacją liczby zarejestrowanych bezrobotnych do zasobu siły roboczej lub do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy (stan na 31.12.2014 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
1.	liczba bezrobotnych	153	226	379
	liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	29	24	53
bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy:				
1.	do 25 roku życia	32	53	85
2.	powyżej 50 roku życia	47	29	76
3.	długotrwale bezrobotni	47	138	185
4.	bez kwalifikacji zawodowych	45	81	126
5.	bez doświadczenia zawodowego	19	57	76
6.	bez wykształcenia średniego	106	115	221
7.	niepełnosprawni	9	11	20

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brodnicy zarejestrowane były 379 osób bezrobotnych z terenu gminy. Prawo do zasiłku posiadały jedynie 53 osoby. W najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy pozostawały osoby bez kwalifikacji zawodowych, aż 126 osób oraz 221 osoby bez wykształcenia średniego.

3. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej.

Najczęstsze powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2013		2014	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
ubóstwo	245	782	241	746
bezdomność	9	11	11	13
bezrobocie	186	589	179	579
potrzeba ochrony macierzyństwa w tym:	64	376	70	394
1) wielodzietność	64	376	70	394
2) niepełnosprawność	132	316	124	335
3) długotrwałą lub ciężką chorobą	53	190	40	113

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego w tym:	46	145	48	150
1) rodziny niepełne	45	140	48	150
2) rodziny wielodzietne	1	5	0	0
przemoc w rodzinie	23	65	24	77
alkoholizm	32	146	33	92
trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	6	5	12
zdarzenia losowe	0	0	1	5

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodnicy – sprawozdanie MPiPS za 2014 r.

Najczęstszymi powodami kwalifikującymi do pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, z powodu uzależnień, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Rozdział III

Cele i działania programu

1. Cel główny programu.

Głównym celem programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe mające zapewnić realizację celu głównego programu:

- 1) wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej,
- 2) rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra rodziny oraz praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym,
- 3) zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie.

2. Zasady działania programu:

- 1) zasada wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych i organizacji.
- 2) wzajemnego zaufania,
- 3) zasada poufności i ochrony dobra rodziny.

3. Realizatorzy programu.

Koordinator programu jest Wójt Gminy Brodnica. Realizatorami programu są gminne jednostki organizacyjne w tym w szczególności GOPS oraz stowarzyszenia realizujące zadania na rzecz wspierania rodziny, zlecane przez gminę, samorządy terytorialne, którym gmina może udzielić dotacji celowej lub współpracować na zasadzie wzajemnej korzyści.

Rozdział IV

Określenie zadań i mierników Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Zadania i mierniki służące osiągnięciu celu głównego.

W poniższej tabeli określone zostały zadania i mierniki, które służyć będą do osiągnięcia celu głównego programu.

Określenie zadań, mierników

Numer zadania	Zadania w ramach celu	Miernik zadania
Cel szczegółowy 1: Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej		
1.1.	stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających	liczba rodzin wspierających
1.2	wspieranie rodzin niezaradnych przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych	liczba wspieranych rodzin
1.3	realizowanie programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	1) liczba zrealizowanych programów, 2) liczba osób objętych programem profilaktycznym
1.4	organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców	liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów, prelekcji
1.5	indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne dla rodzin wymagających wsparcia	liczba porad
1.6	promowanie rodzinnej integracji	1) liczba rozpropagowanych materiałów, 2) liczba odbytych pogadarek na temat rodzinnej integracji
1.7	kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	1) liczba szkoleń, kursów, warsztatów, 2) liczba uczestników
Cel szczegółowy 2: Rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra rodziny w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym		
2.1	analiza sytuacji rodziny, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	liczba analizowanych rodzin
2.2	prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem	liczba monitorowanych rodzin
2.3	konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna) dla rodzin wymagających wsparcia	1) liczba konsultacji, 2) liczba udzielonych porad
2.4	prowadzenie terapii i mediacji	1) liczba terapii, 2) liczba mediacji
Cel szczegółowy 3: Zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i rodzinie		
3.1	rozpoznawanie i monitoring w zakresie zapewnienia pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem	liczba rodzin objętych pomocą

3.2	monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	liczba monitorowanych rodzin
3.3	organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	1) liczba zorganizowanych form wypoczynku, 2) liczba uczestników wypoczynku
3.4	organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin przejawiających trudności w funkcjonowaniu	1) liczba zorganizowanych form wypoczynku, 2) liczba uczestników wypoczynku
3.5	skierowanie i finansowanie pobytu dzieci lub rodziny będących w sytuacjach kryzysowych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	liczba skierowanych dzieci lub rodzin

2. Zasady finansowania i pozyskiwania środków.

Źródłami finansowania zadań ujętych w programie będą środki własne Gminy Brodnica jak i środki pozyskiwane z zewnątrz. Ostateczna wielkość środków finansowych na realizację programu w danym roku zostanie corocznie określona w uchwale budżetowej.

Rozdział V

Oczekiwane efekty realizacji programu i jego monitoring

1. Efekty i rezultaty programu.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 2) przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- 3) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- 4) poprawa sytuacji dziecka w rodzinie,
- 5) poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- 6) wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny.

2. Monitoring i ewaluacja.

Program wspierania rodziny w Gminie Brodnica na lata 2016-2018 będzie podlegał sprawozdawczości i corocznej ocenie w terminie 31 marca.

W ostatnim półroczu realizacji programu zostanie przeprowadzona diagnoza sytuacji demograficznej, bezrobocia oraz innych problemów społecznych, z której wnioski zostaną uwzględnione przy opracowywaniu nowego programu.